

התחדדה הבחירות

לאור תוצאות הבחירות להסתדרות

2 ח"כים, עם סיכוי כלשהו ל-3 (בפעם ש- עברה: 1).
פורשי מפ"ם, אם יופיעו בבחי- רות, אין להם סיכוי להגיע לאחוז-החסימה. הוא הדין לגבי **תנועת אחוזה**.
המערך אינו ניתן לחישוב בקלות. קולותיו, בתוספת קולות העובד הדתי, קו- לות הרשימות הערביות והתוספת של ה- ציבור הבלתי-הסתדרותי נותנים רק כ-46 מנדטים. מאמץ אירגוני עליון יכול להעלה- נו ל-55 על-השבון הנמנעים (67 כיום).
 לכן יש להוסיף את המנדטים של שלוש המפלגות הדתיות, שאינן משתתפות בבחי- רות בהסתדרות. כמצופה:
 ● המפד"ל — 11 (כמו כעת).
 ● אגו"י — 5 (לעומת 4 כיום).
 ● פא"י — 2 (כמו כעת).
 כך מתקבלת, בסך הכל, חלוקה של 115 מנדטים. שאר החמישה יתחלקו בוודאי על- פי העודפים.

***

שבון זה מוכיח שאין לצפות לשינויים מפליגים, או אפילו מהותיים, בהרכב הכנסת השביעית. לכן אין עניין רב בתוצ- אות הבחירות בין מפלגות-הצמרת, וכל ה- עניין מרכזי, דווקא, במפלגות הקטנות. **שלוש רשימות — הכוח החדש, המרכז החופשי ומק"י — קיבלו את אותו האחוז בדיוק בכל העי- רים הגדולות, וכימעט את אותו האחוז בסיכום הארצי.** אך הנתו"י נים לגבי שלושתן נבדלים מאוד. מק"י היא מפלגה ותיקה ביותר, עם קא-

בהם אחוז החברות בהסתדרות גבוה. הוא הדין לגבי כוחה של תנועה זו בקרב הבחי- רים הצעירים, ובטיקת האינטליגנציה הצעירה. **מי שמצויידי בדיעשה זו, יכונן לחשב בכיור את החשבון של 1969.** עליו לקחת את מיספר ה- קולות (לא האחוז, כי אם המיספר המוחלט) של מפלגות אלה מלפני שבוע, ולהוסיף את תוספות הקו- לות הצפויות לפי מודד זה. את מיספר הקולות שיתקבל על פי חשבון זה, עליו לחלק בין 120 המקומות בכנסת.
 אם יצביעו לכנסת 80% מקהל הבוחרים (כאחוז שהצביע לפני ארבע שנים), יהיה המודד לחי"כ כ-11 אלף קולות. אחוז-החסי- מה יהיה בסביבות 14 אלף.
***

לפי חשבון זה, יהיה מצב המפלגות ב-28 באוקטובר כלהלן:
 ● גח"ל — 25 ח"כים (בבחירות האח- רונות: 26, ואחרי פרישת 4 חברים — 22).
 ● המרכז החופשי — 2 ח"כים, עם סיכוי כלשהו להגיע ל-3 (כיום: 4).
 ● ר"ע — 6 מנדטים (בבחירות ה- אחרונות: 5).
 ● ממשוכי רפ"י — 3 מנדטים.
 ● רק"ח — 3 מנדטים (כמו בפעם שעברה).
 ● מק"י — 1 מנדט, עם עודף שיאפ" שר לה לעבור את אחוז-החסימה (בפעם שעברה: 1).
 ● העולם הזה — כוח חדש —

הבחירות להסתדרות היו — מלבד חשיבותן העצמית — חזרה כללית לבחי- רות לכנסת.

מה הן מלמדות?
 הן מראות על שתי מגמות עיקריות:
 ● הבוחר הישראלי של 1969 עייף מן המערך, ממלחמת מנהיגיו על הכיסאות, מ- שלטונו הבלעדי, מתעמולתו הדבילית. הוא פוחד מפני שילטון-יחיד של מפלגת-ענק.
 ● אין בארץ מבול שוביניסטי.

הכל שמו לב לתופעה הראשונה. מעטים שמו לב לתופעה השנייה, שהיא חשובה עוד יותר מבחינה לאומית.

אילו היה הציבור להוט אחרי סיפוח ה- שטחים, אילו נפל קורבן ליצרים הלאומיים הקיצוניים, היתה צריכה להיות עלייה גדולה לרשימות גח"ל ופורשי חרות, שניגנו על נימה זו במשך שנתיים ללא הפסק. תחת זאת נחל המרכז החופשי תבוסה מוחצת, גח"ל עלתה עלייה קטנה. הליברלים העצמי- איים משכו קולות מפני שהציבור עדיין מא- מין (שלא בצדק) שהיא רשימה מתונה מבחי- נה לאומית, ואילו ממשוכי רפ"י לא הביעו כל דיעה בסוגיה מרכזית.

הדיבורים על "הנטייה ימנית", שכמה עי- תונים השתעשעו בהם, הם בגדר האכסורד. לא היתה שום "נטייה" כזאת. מה שקרה הוא פשוט למדי: הגוש המרכזי של המערך איבד קולות, וקולות אלה עברו לכל הצדדים. יתר על כן: רוב הרשימות, שעלו בחשבון האחוזים, כמעט לא עלו כלל מבחינה מיספ- רית. גח"ל, ל"ע ומק"י, למשל, לא זכו כמעט בתוספת לעומת גודלן בעבר הקרוב.

***

אין ספק כי בשבעה השבועות שגותרו עד לבחירות לכנסת יעשה המערך מאמץ עליון לתקן את מצבו. בין השאר:

- **ינצל עד תום** את שליטתו בצמרת המדינה, כן, למשל, יהפוך ביקור גולדה ואיר בארצות-הברית למסע-בחירות מובהק.
- **יהדק עוד יותר את שלטונו** ב- ידיו ובטלוויזיה, כדי להעמיס כלי-כולם ל- שות מסע-הבחירות שלו.

● **יזרוק לתוך המערבה את מלוא שאביו האירגוניים, כדי להוביל את צאן- הבחירות הנאמן שלו לקלפי, בכל מחיר.**

● **יעודד רשימות קיקיוניות** וזננות, כדי לחתור תחת הרשימות המת- רות בו.

אולם נדמה כי כל המאמצים האלה גם יחד, אווירה של 1969, לא ישנו את התמונה ופני מהותי. מכאן שאפשר להסיק מסקנות לא על התוצאות הצפויות בבחירות לכנסת. **כיצד?**

המודד הקובע הוא היחס בין הקולות ש- בלו המפלגות השונות לפני אר-ע שנים לבחירות בהסתדרות לבין הקולות שקיבלו אותה שנה לכנסת. מודד זה קובע את ה- ירכב הדמוגרפי של ציבור הבוחרים של מפלגה — וממלא את התוספת הצפויה בעוד שבעה שבועות, לעומת הישינה- חירות השבוע שעבר.

מה אומרת השוואה זו?
 מפלגות המערך קיבלו לפני ארבע שנים 25% יותר קולות לכנסת מאשר להסתד- ר. מפי"ם הפסידה בערך כ-20%. רפ"י לב- עלתה ב-20%. רק"ח קיבלה תוספת של 20%, מכיוון שרוב בוחריה הערביים אינם די ההסתדרות. מק"י, לעומת זאת, קיבלה פ- שת של 30%. גח"ל קיבלה תוספת של 15%. ל"ע קיבלה תוספת של 60% בלבד.

עולם הוה — כוח חדש הוא הגוף היחי- שלא השתתף בבחירות הקודמות להסת- י, לא בעצמו ולא כחלק ממפלגה קודמת. יון שרק כ-33% מתבריה ואוהדיה הם ב ההסתדרות, היא נמצאת מבחינה זו ב דוחה לרק"ח, ויש להניח כי צפויה תוספת של 200% בין שתי הבחירות. פ- ת גדולה יחסית זו נובעת מן העוב- שלפי תוצאות הקלפיות בהסתדרות מרו- ר בחי רשימה זו בעיקר מרכזי היישוב יק (צפון תל-אביב ואזורים דומים), ש-

דרים מאורגנים היטב של עובדים בכל ה- אגודות המיקצועיות, רשת ענפה של יחסים אישיים, ומנגנון מפלגתי מסועף ומגובש. הישגה משקף, למעשה, את יציבות ו- נאמנות ציבור-הבוחרים שלה.

לעומת זאת בולטת התבוסה של המרכז החופשי. הפיגנון היומי רני והרברבני של מפלגה זו עוד הגביר תבוסה זו. לפני חודש דיב- רה על 8 מנדטים בכנסת. השי- בוע התפוצצה יומרה זו כבאלון נפוח.

רשימה זו הוציאה בבחירות להסתדרות קרוב ל-400 אלף לירות — פי עשרה מרשי- מת הכוח החדש. יש בידה קבוצות מאור- גנות של עסקנים ותיקים. שעברו עימה מ- רות הפיתוח, שבהן לא היתה עד כה דרי- סת-רגל לכוח החדש. (מכאן ההבדל הקטן, בכמה שברים של אחוז, בין שתי הרשימות, שקיבלו אותו מיספר של אחוזים בערים). בשבועות האחרונים השתמש המרכז החופ- שי בתקציב גדול כדי לרכוש את ליבן של המולות בעירות-סיתוח ובכשרי-מיעוטים.

אם לוקחים בחשבון כי תנועה זו מנגנת מזה שנתיים על היצרים הלאומיים הקיצוניים ביותר, הרי מפליא שהישגה הוא כה דל.

***

ונה לגמרי מצבו של הכוח החדש. לפני חודש, בחוברת היחידה שפירסמה רשימה זו בבחירות להסתדרות, נאמר: "איננו מהלכים בגדולות... אפילו הישג של 0.1% הוא נצחון בשבילנו — כי אנחנו מתהילים מאפס... כל הישג העולה על 1% — נראה בו נצחון גדול מאד."

דברים מפוכחים אלה היו מבוססים על חישוב קר. בין השאר:

● ההחלטה להשתתף בבחירות בהסתד- רות נתקבלה במרכז הכוח החדש ברגע ה- אחרון ממש.

● הרשימה התחילה בהסתדרות מאפס ממש — ללא שום קבוצת-עובדים מאורג- נות בשום ענף ומקום.

● הרשימה הוציאה סכום אפסי בבחי- רות כ-35 אלף ל"י. מודעותיה בעיתונות הגיעו ל-0.3% מכלל המודעות שפורסמו, ותעמולה מסוג אחר היתה כמעט אפסית.

● לפחות 1000 קולות — למעלה מ- עשירית כוחה בהסתדרות — אבדו לה ב- אותן מאות קלפיות אשר בהן חסרו בכלל פתקים של ש"י. בכך הודו גם יושביראש ועדות-הקלפי האזוריות.

● קרוב לשני שלישים של חברי התנר- עה ואוהדיה אינם כלל חברי ההסתדרות.

למרות מכשולים פיננסיים אלה, זכתה כימעט לאחוז וחצי של ה- קולות. במרכזי האוכלוסייה הווי- תיקה וריכוזי האינטליגנציה על- תה על 3%, ואף הגיעה ל-4%. קולות אלה בוודאי שקולים יותר, מבחינת ערכם הסוגלי, מאשר קו- לות קנויים של חמולות.

בפעם הראשונה חזר הכוח החדש לריכוזי ישראל השנייה, רכש דריסת רגל ראשונה, בשיעור של כחצי אחוז. לעומת זאת נחל כשלון בולט ברחוב הערבי, הנשחק בין הלאומנות הערבית הקיצונית של רק"ח ובין הפחד מפני השלטונות.

בשביל רשימה הפונה אל ההג- יון בלבד, הדוגלת בקיץ 1969 בי- קו בלתי-מתפשר נגד הסיפוח ולי- מען השלום, היה זה, בסך הכל, הישג המועד על בגרות הציבור. הכוח החדש הפך עובדת-קבע בי- זירה המדינית, בסים להתנבשות כוח הרבה יותר גדול בעתיד.